

„Každý den je
cášúrá, každé
místo je Karbalá“

Násilí v dějinách
a rituálech
šíitského islámu

Attila Kovács

Katedra srovnávací religionistiky
FiF UK v Bratislavě

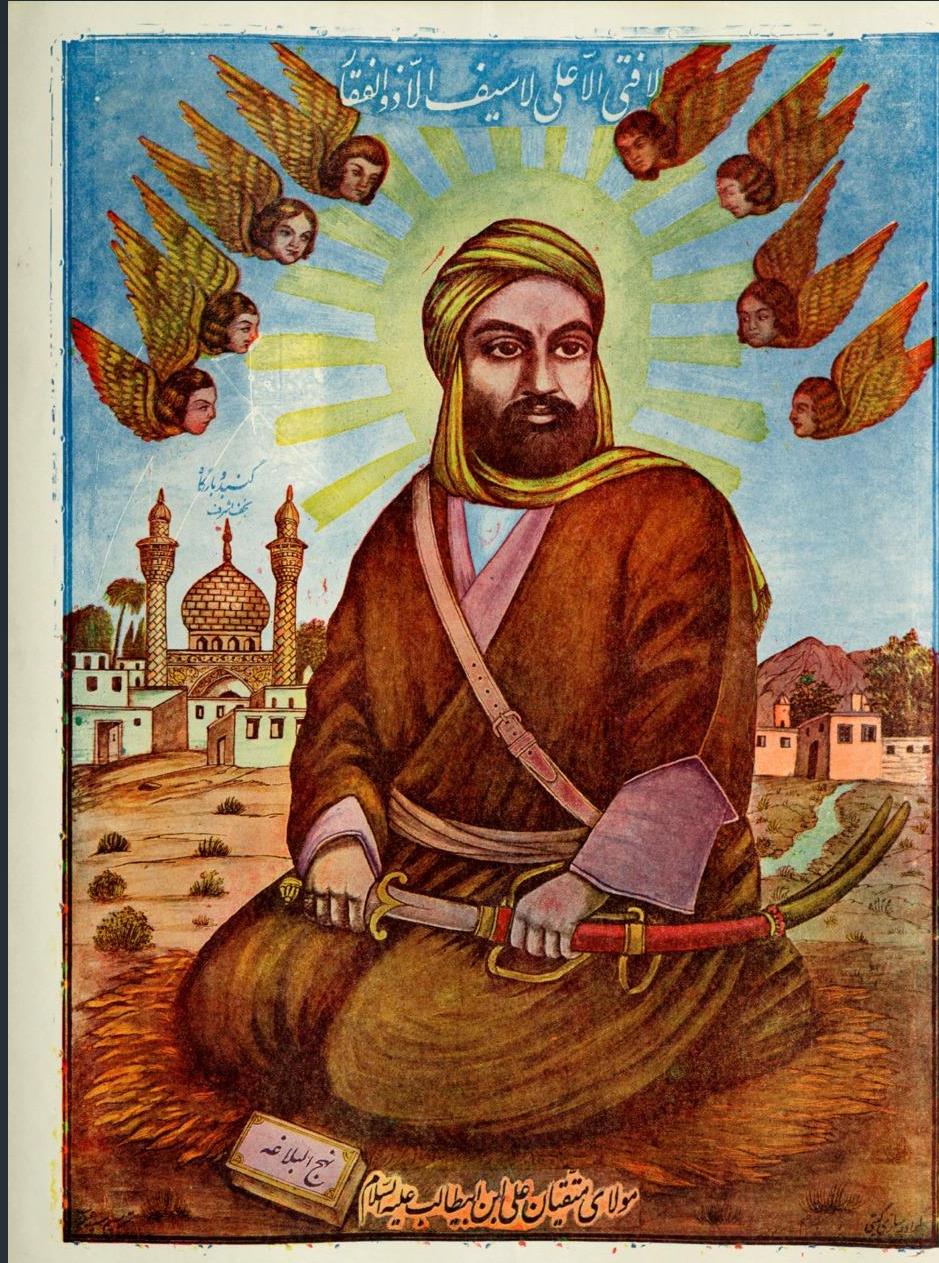
Struktura přednášky

- Zdroje a symboly šíitského islámu
- Muḥarramsaké rituály a násilí I. Irán
- Muḥarramsaké rituály a násilí II. Irák
- Mučedniictví, násilí, politická ideologie a vizuální reprezentace I. Irán
- Mučedniictví, násilí, politická ideologie a vizuální reprezentace II. Irák

Zdroje a symboly šíitského islámu

- Šíité = šíat ^cAlí (strana ^cAlího), zastáncové dynastického principu Prorokové rodiny
- ^cAlí ibn Abí Tálib – Muhammadvův synovec a manžel jeho dcery Fátimy
- Muhammád podle šíitů vybral ^cAlího za svého dědice a odevzdal mu esoterické vědění

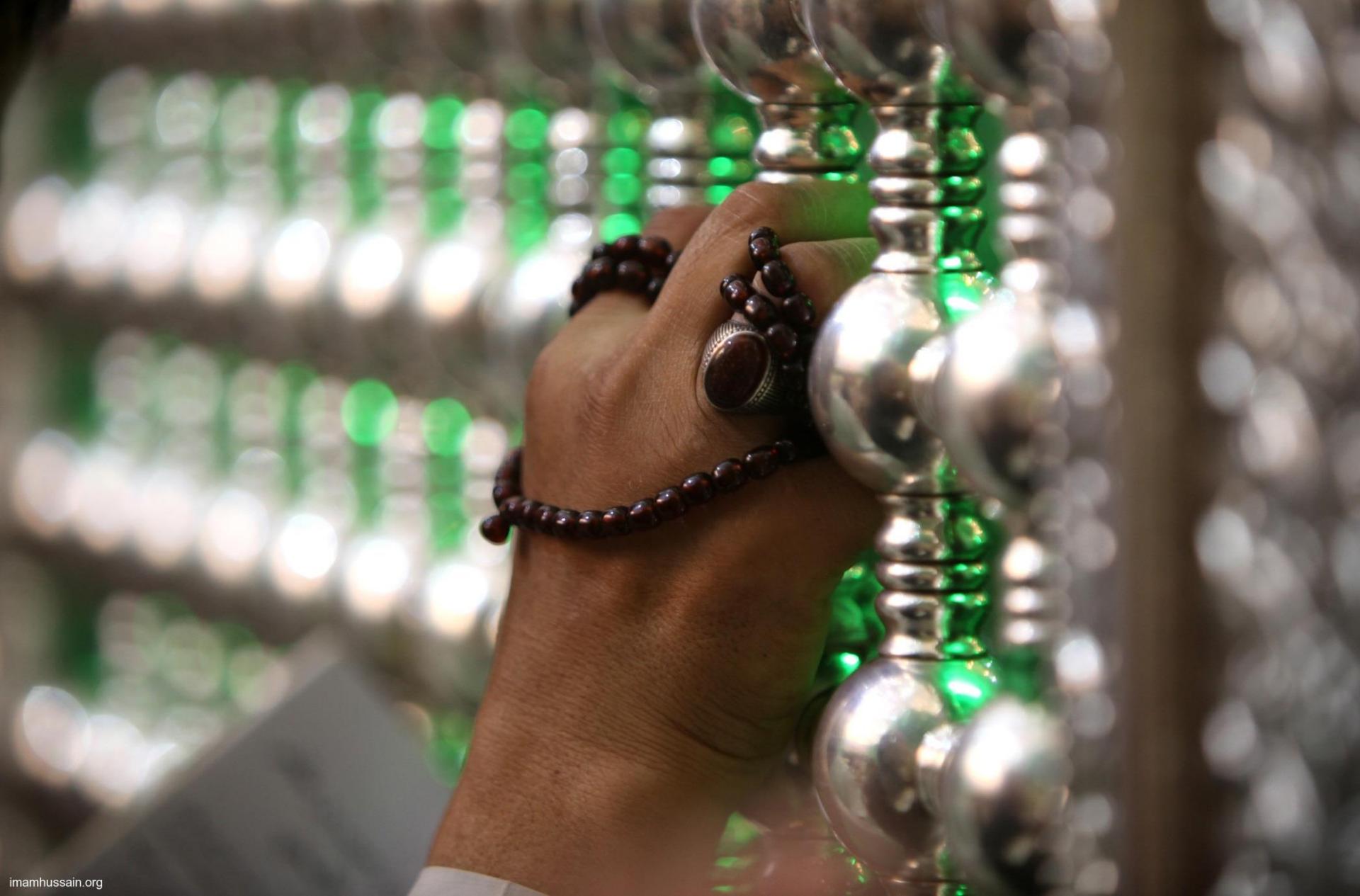

■ Ālīho hrobka – Nadžaf, Irák – exteriér

■ Alího hrobka – Nadžaf, Irák – interiér

- *Tasbih* a prsten: symboly zbožnosti u hrobky imáma ‘Alího

imám c Alí

Irán
20 stol.

prsten
s portrétem

„já c Alí“

Irán
20 stol.

Prsten s
kaligrafickým
nápisem
„já c Alí“
(Ó c Alí)

*závěska s arabským
nápisem a kaligrafickou
podobou ^cAlího
jména v horní
části*

*^cAlího meč
Dhú l-fiqár*

*Irán
21. stol.*

کعبہ

انسان کے توحید اور حمد و حیثیت

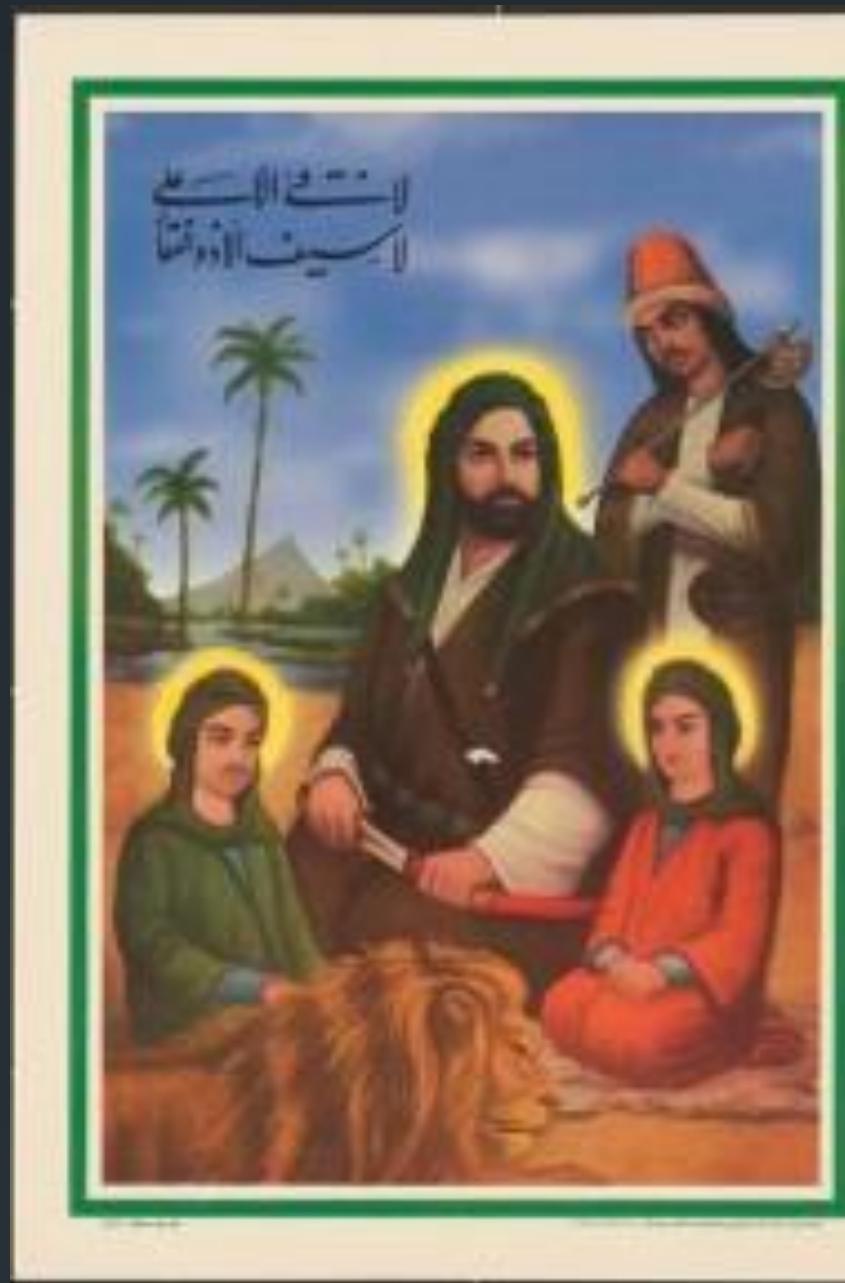
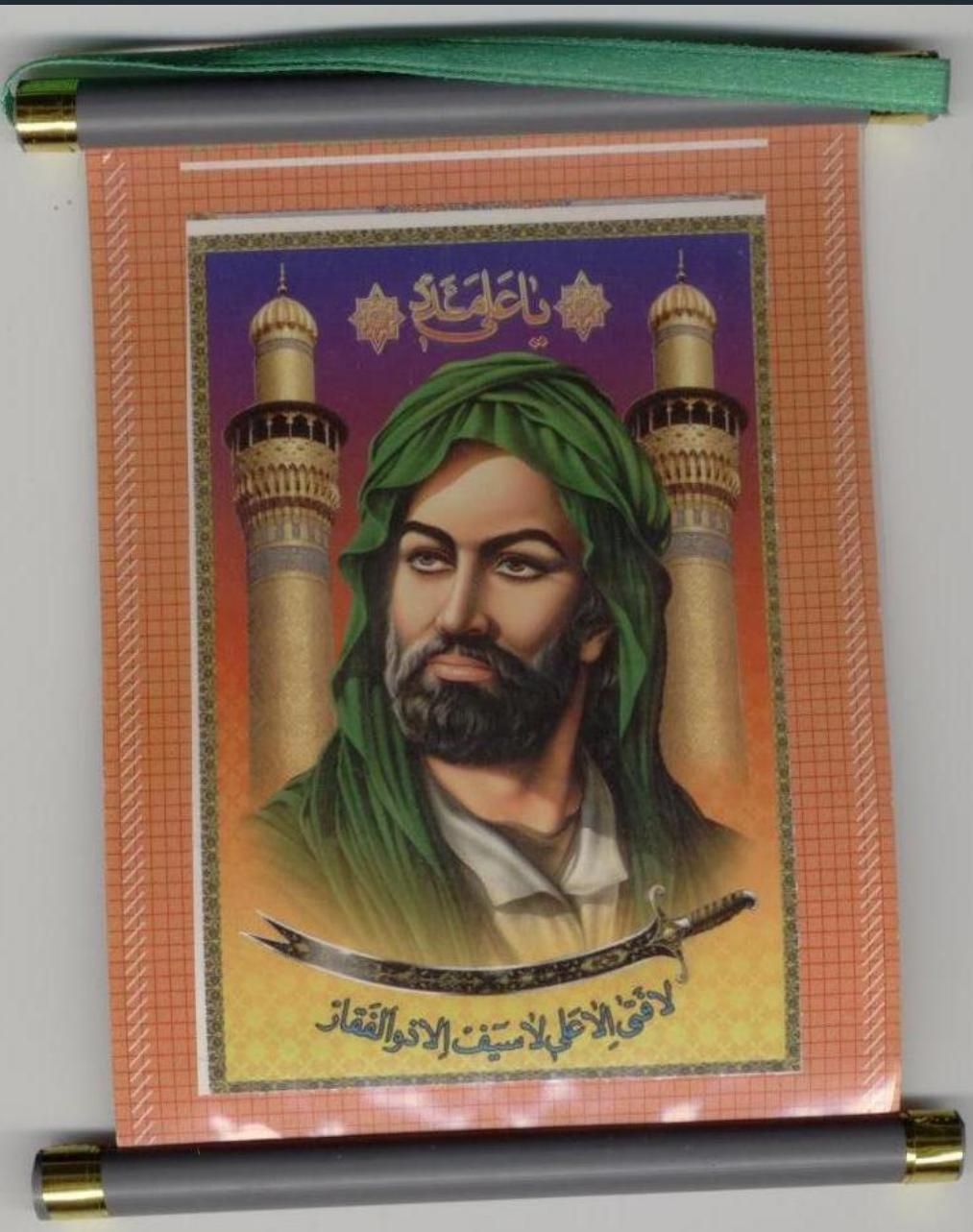
دیندار فرز برا جاننا

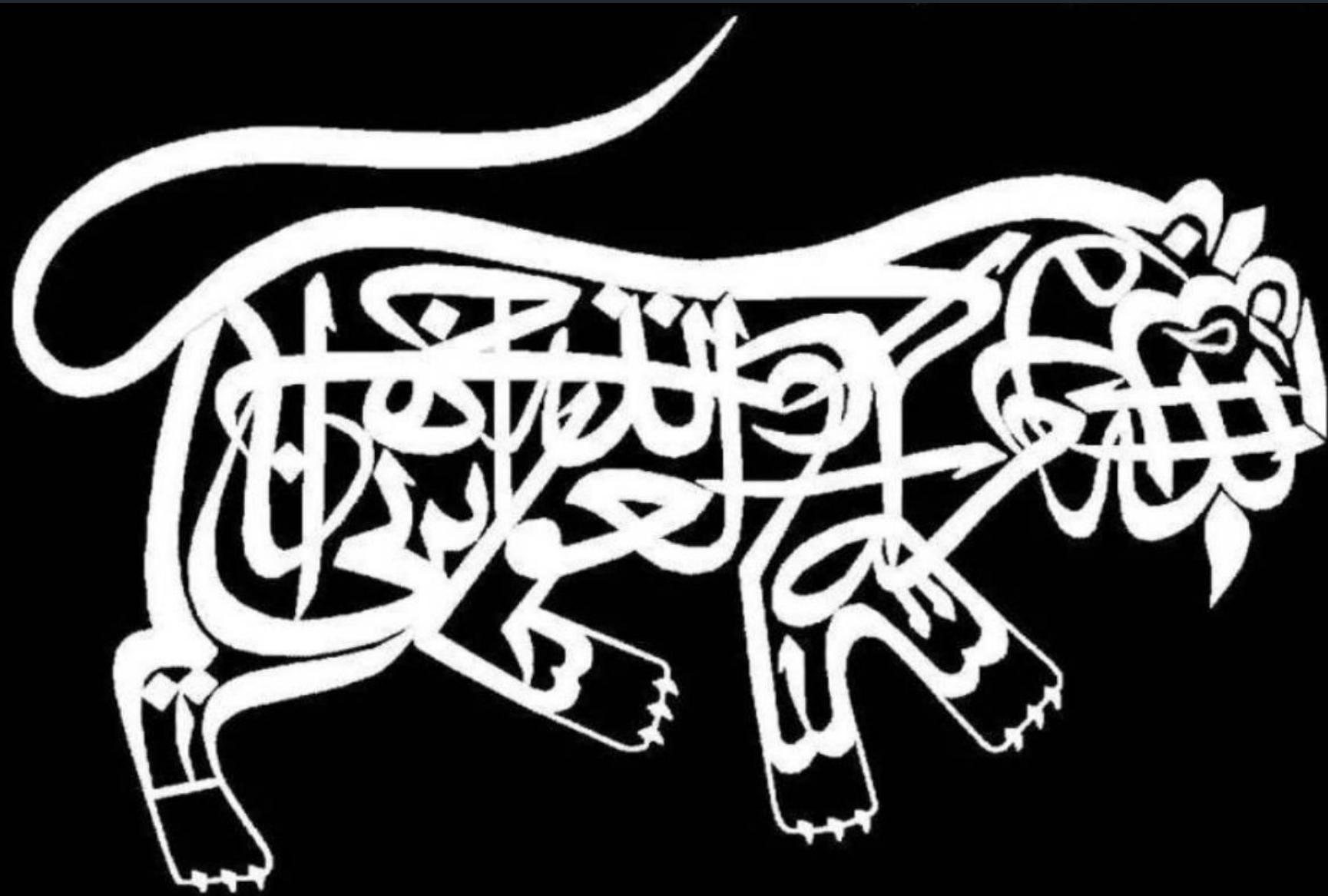

ímám cAlí

Irán
2007

*kličenka
kompasem
na reverzní
straně*

■ *‘Alí qasad Alláh* = Lev boží

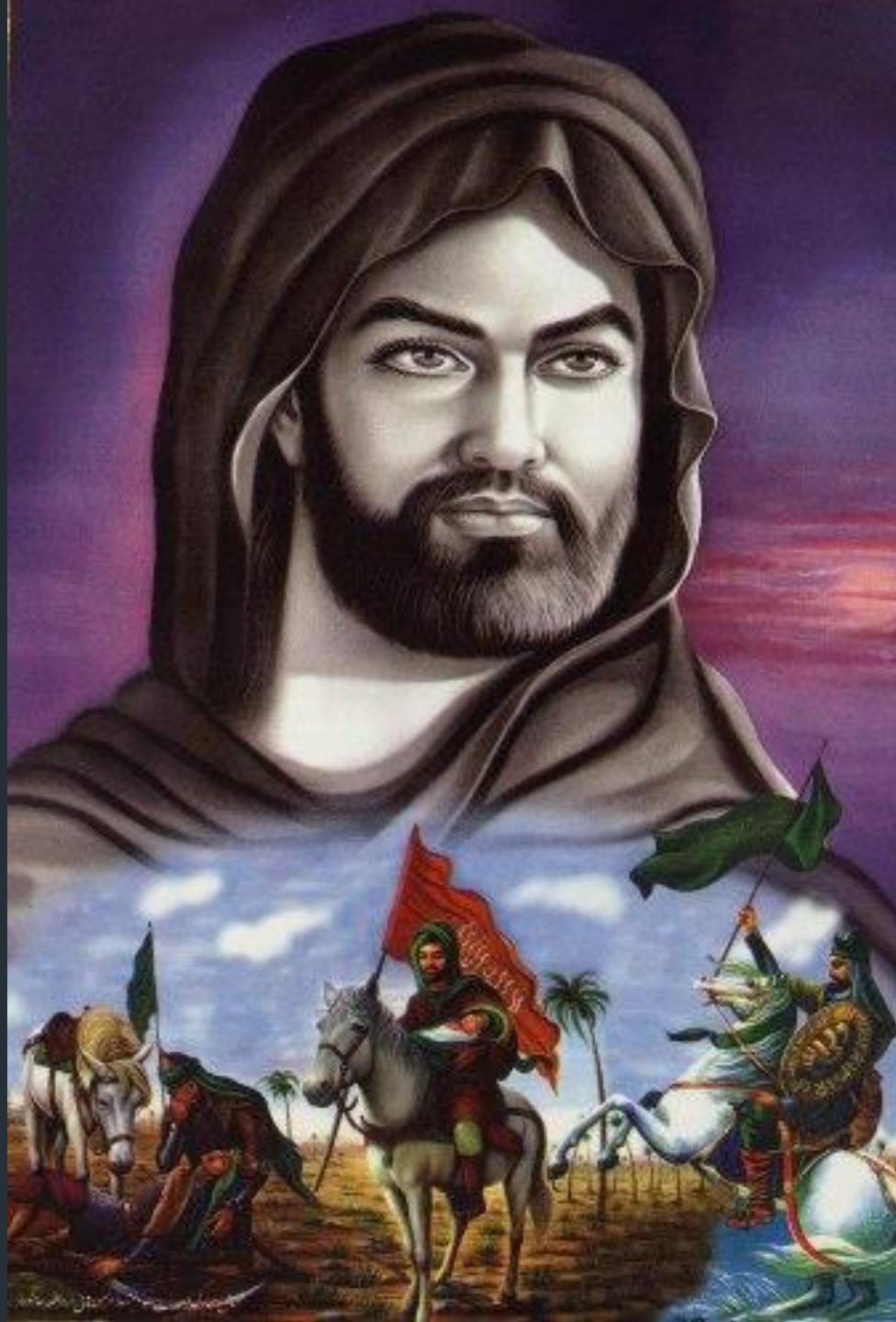

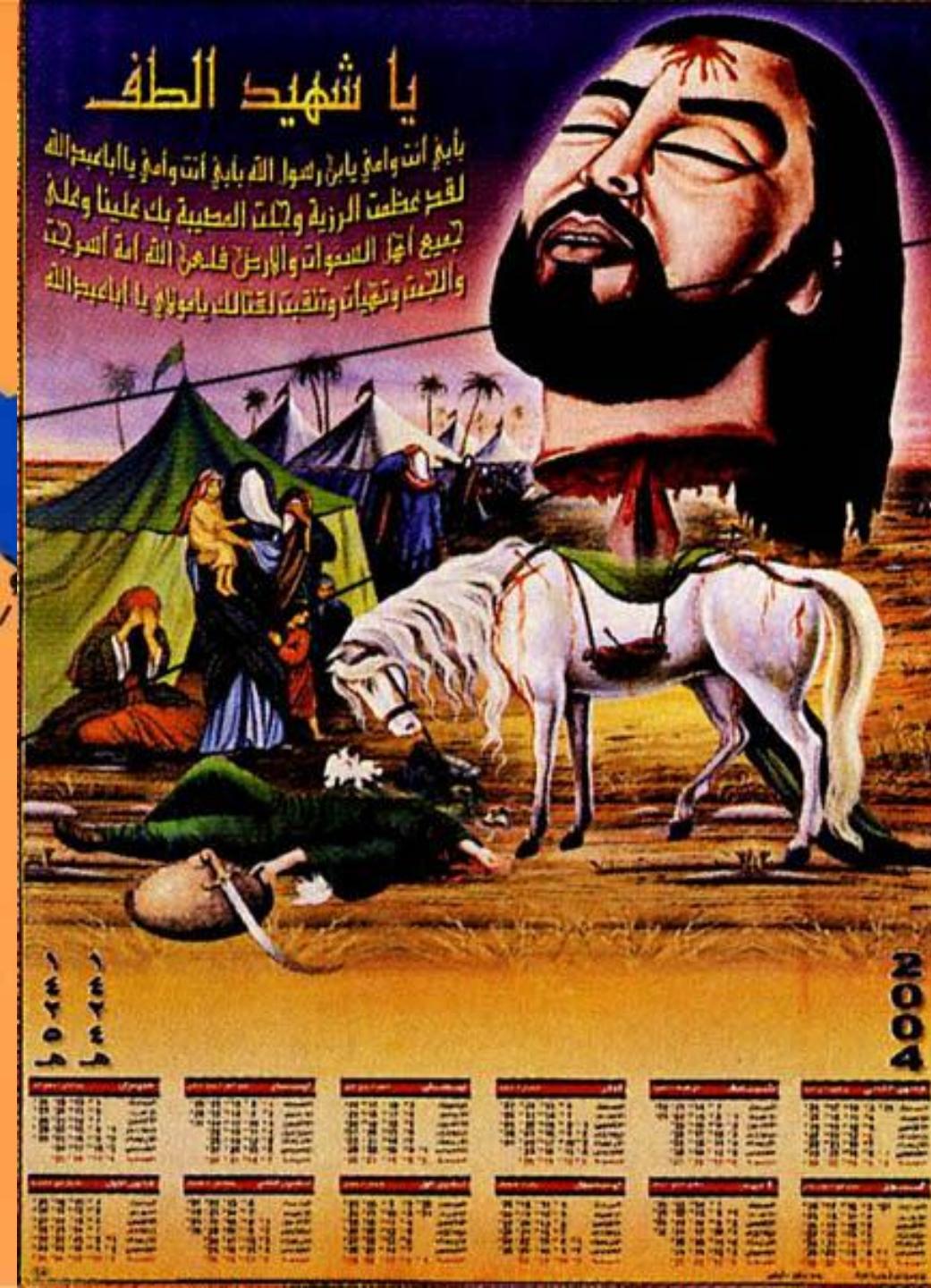
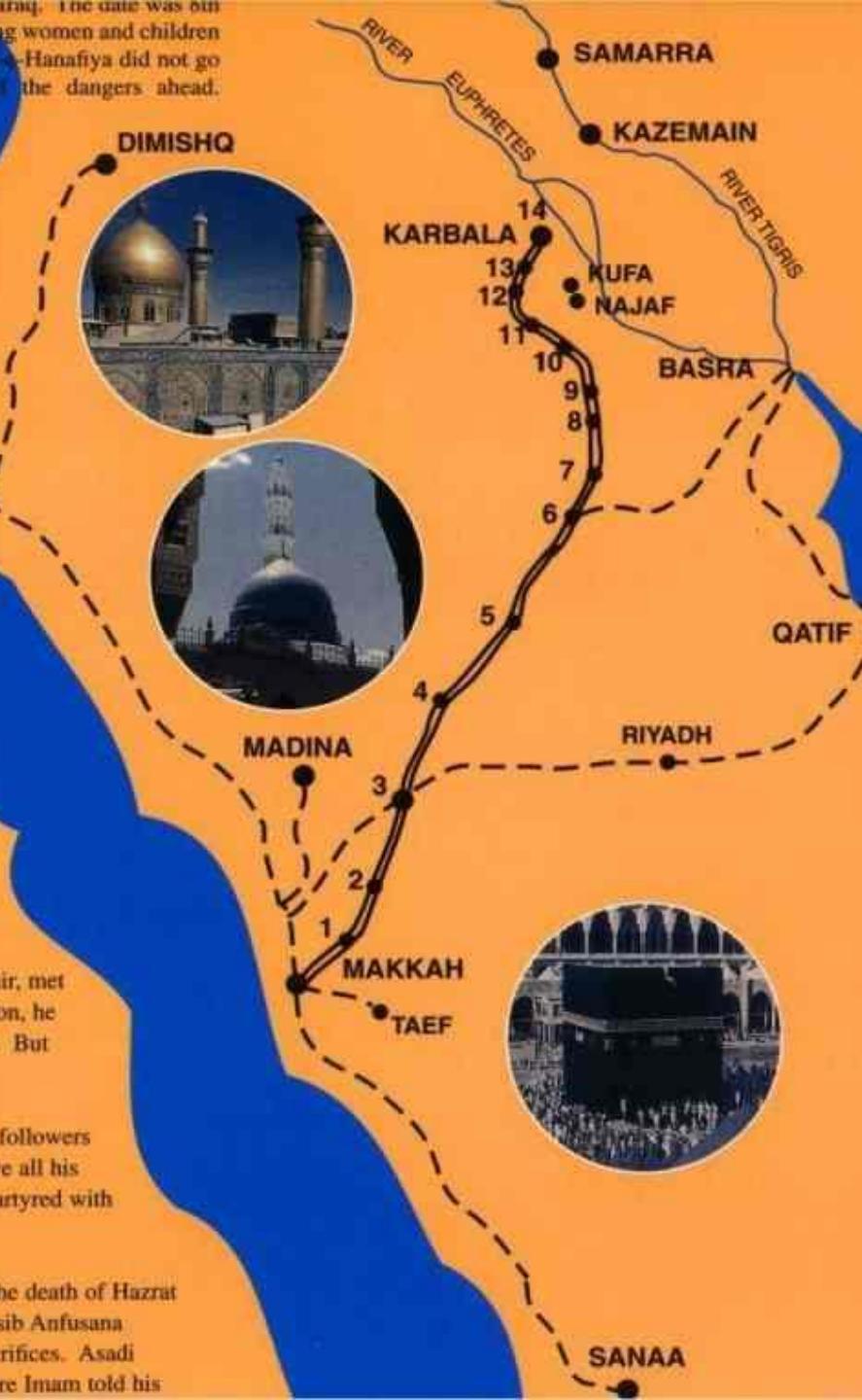
رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى مَبْلَغٌ

Imámové – neomylný náb.-pol. vůdcové komunity

- Husajn ibn Ālī
- Povstání šířitů v Kúfě,
Husajn vyráží do Iráku
- Karbalá'
 - 10. muharram 61 H. /
 - 10. října 680 n.l.
 - zavraždění Husajna a jeho
72 druhů
- Husajnova mučednická
smrt je rozhodující pro
vytváření šířitského étosu
"pán mučedníků"
- *tasūrā* (9. muharram)
- *cāšūrā* (10. muharram)
- *taṣazīja* (dramatizace)

الأناضل بحـاجـةـ كـمـصـدـاـ

النوايس

نيـنـوـيـ

الـفـاطـرـيـاتـ الـسـيـرـةـ الـأـلـاـ

الـعـقـرـ الـبـشـرـاـ

تلـ السـدـرـةـ
جـنـاحـ رـاسـتـ بـهـ فـرـانـدـهـيـ عـمـرـبـنـ حـجـاجـ زـيـدـيـ

تلـ الزـبـيرـيـةـ

جـنـاحـ چـبـ لـشـكـرـ اـمـامـ حـسـيـنـ (ـ) بـهـ فـرـانـدـهـيـ حـبـبـ بـنـ مـظـاهـرـ

علمـدارـ لـشـكـرـ
أـبـوـ الـفـضـلـ (ـ)

قبـلـ لـشـكـرـ بـهـ فـرـانـدـهـيـ
أـمـامـ حـسـيـنـ (ـ)

المـيـمـ الـخـسـيـنـيـ

الـخـنـدـقـ

جـنـاحـ چـبـ بـهـ فـرـانـدـهـ شـمـرـ بـنـ ذـيـ الـجـوشـ

وـقـعـةـ الطـفـ
أـخـرـ ٦١ـ

هيـئـتـ عـزـادـارـيـ
أـمـامـ زـادـهـ عـبـدـالـلـهـ (ـ)

فـرـانـدـهـيـ پـيـادـگـانـ شـبـثـ بـنـ رـبـعـيـ
فـرـانـدـهـ سـوـارـهـ عـرـوـةـ بـنـ قـيـسـ

فرـنـادـ يـاـ

آـبـ فـرـاتـ

عـبـاسـ

عـموـاـنـفاـ

خـلـاءـهـ

يـنـيـنـ

- Husajnova hrobka – Karbalá' (Irák), exteriér

imamhussain.org

- Husajnova hrobka – Karbalá (Irák), interiér

- Šíitský islám, imám Husajn a vizuální reprezentace:
pardeh – narrativní malba

- *Pardeh-dári* – recitátor při své práci

قَبْلَ عَمَّا يَعْلَمُ اللَّهُ

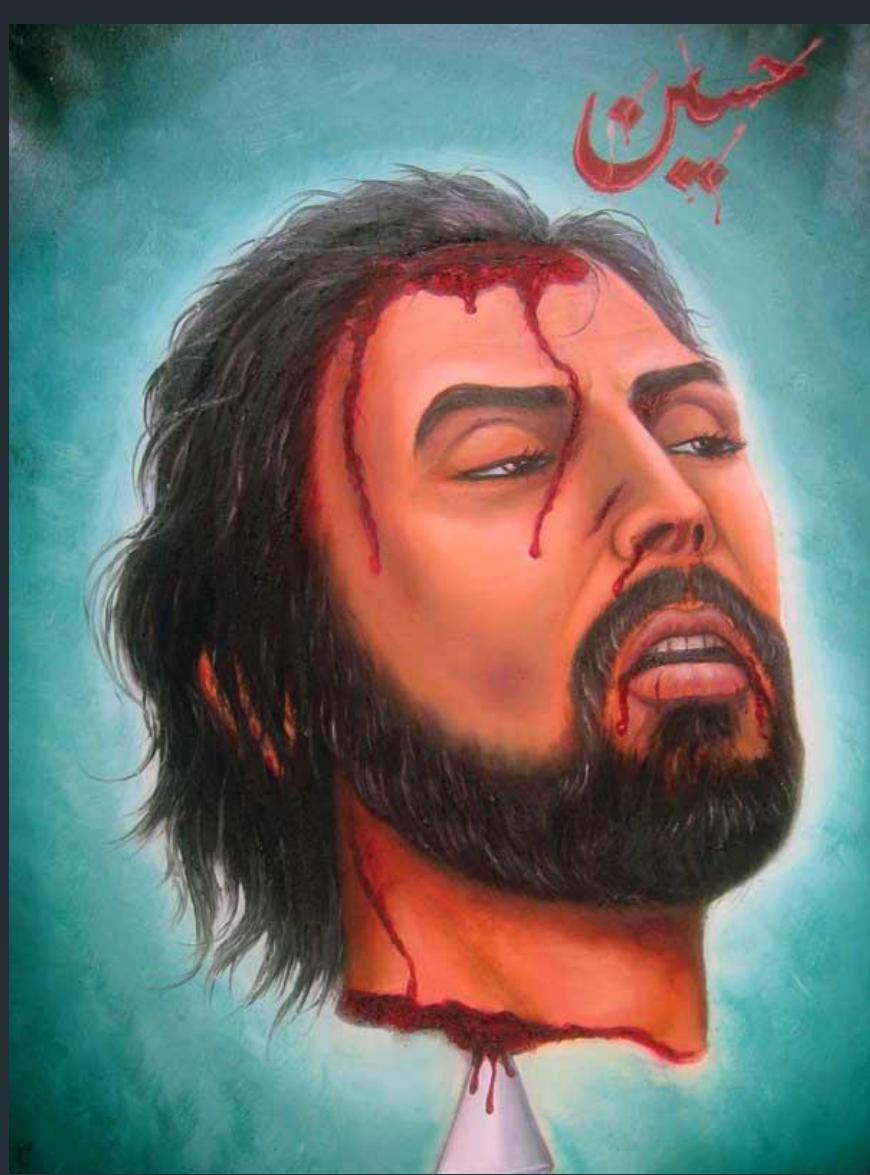
تَشَاءْ بِكَ قَرْمَزْنَيْرْ بِنْ حَسْرَتْ إِلَى فَضْلِ الْعَبَاسِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

خَيْرَهَا هَذِهِ حَسْرَتْ إِلَى فَضْلِ الْعَبَاسِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

فَضْلَ اللَّهِ أَجَاهِدُنَّ عَلَى الْقَنْاعَدِينَ أَجْرَعْنَاهُمَا

رسام شعب

ímám Husajn b. cAlí a jeho
mučeníka smrt' pri Karbalá'

Terakotové hlavy imáma Husejna, Etnografické muzeum, Teherán

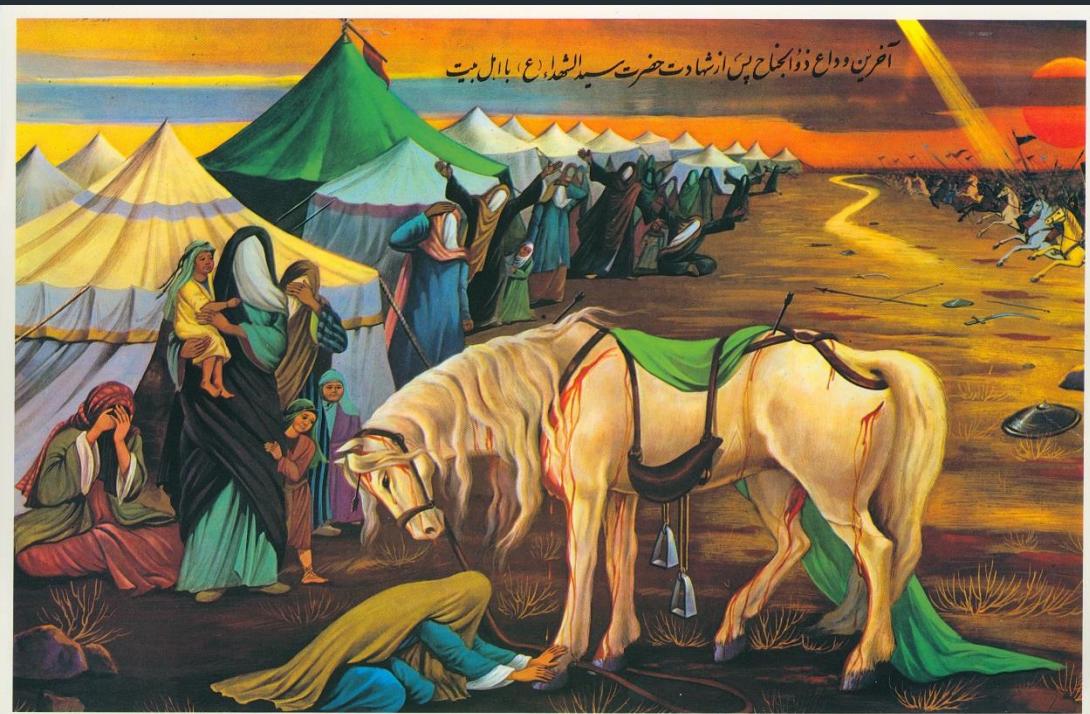
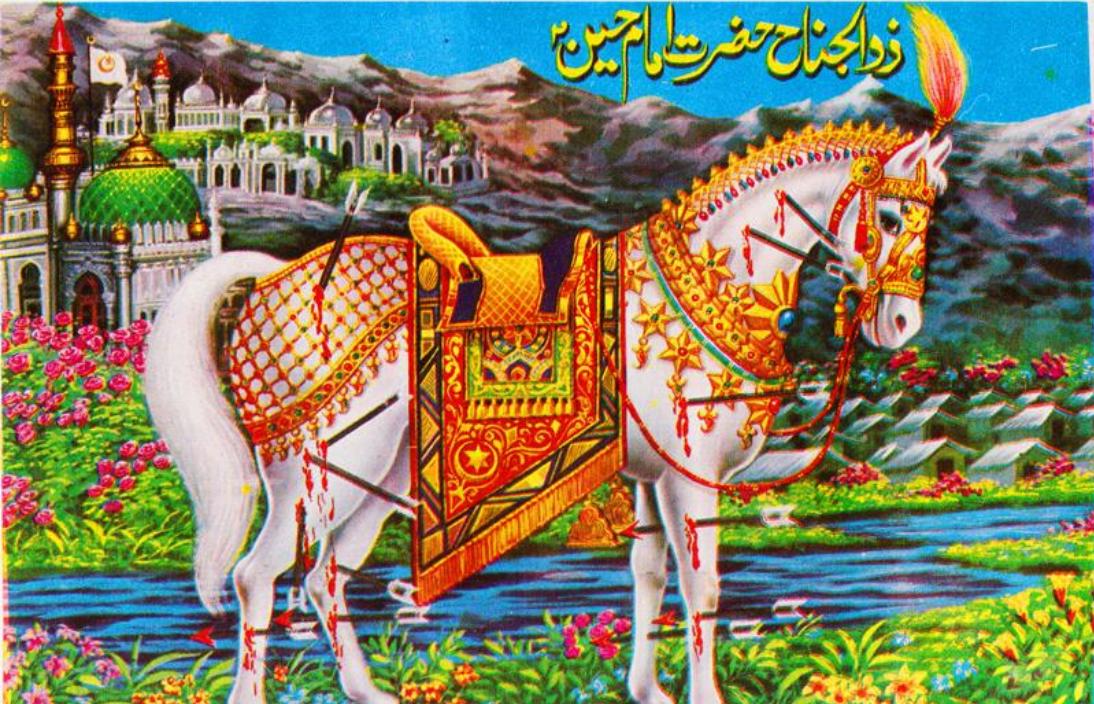

Místo hlavý imáma Husejna, Keřká umájjovská mešita, Damašek

اللهم إله العالمين إله العرش العظيم

الحسن
الحسن

زداجن حضرت امام حسین

آخر دعای زداجن پس از شادست حضرت سیدالشهداء ع بالی بیت

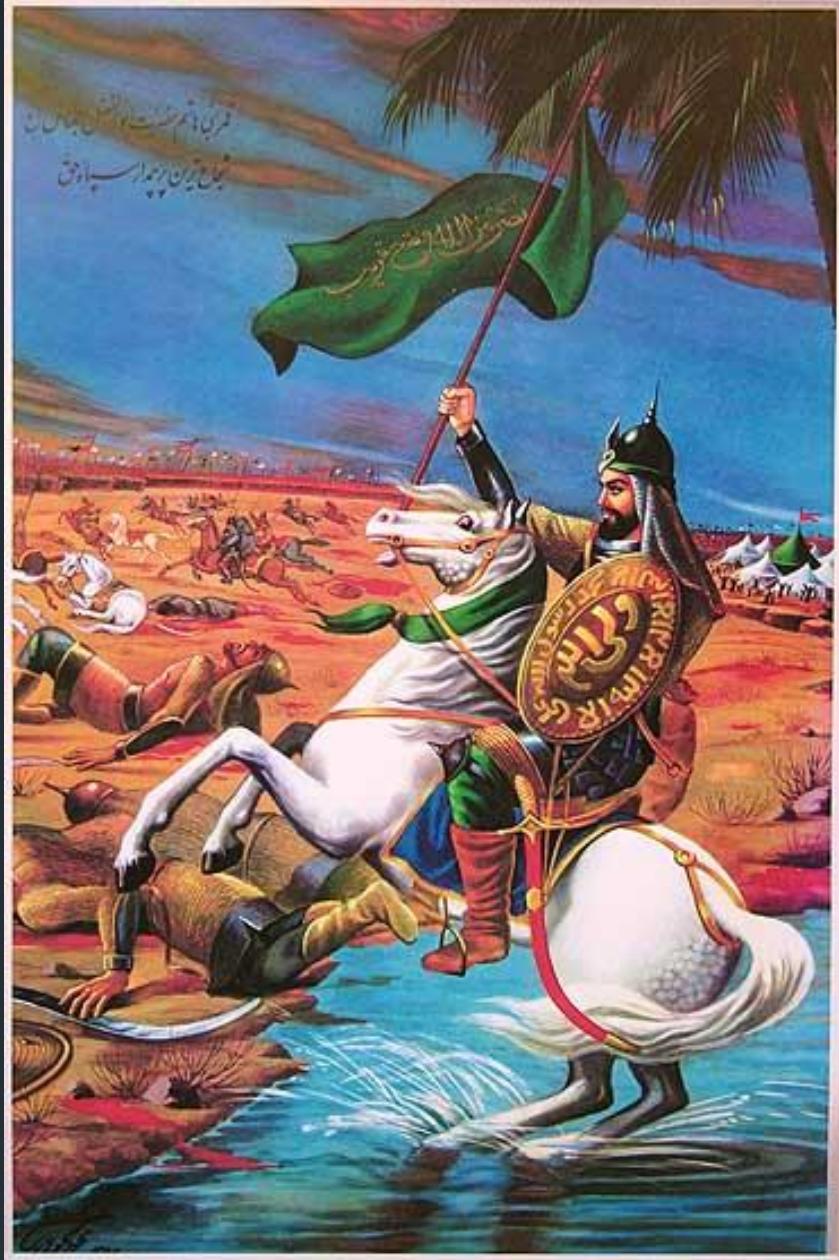
Dħu l-đžinna
kūn imáma Husajna

خوب انتظار

زیارت ساسو

جیون ہن اپنے
اپنے محبت میں

Abú al-Fadhl al-Abbás b. cAlí

Portrét a ruka al-^cAbbáse, počítačová grafika - Pákistán, 2010

الله
رسول
محمد

„já Abá ‘l-Fadhl“

ruka al-^cAbbáse

(nebo v jiných musliských
kontextech ruka Fátimy),
symbol šíitského islámu

Irán, 19. stol.

^cAli al-Asghar b. al-Husajn

Muharramsaké rituály a násilí I. Irán

Muḥarramské obléčení, artefakty a výzdoba

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
رَحْمَةَ مُحَمَّدٍ وَرَحْمَةَ أَبِيهِ
وَرَحْمَةَ الْمُؤْمِنِينَ

إِنَّمَا يَنْهَا الْمُجْرِمُونَ
أَنْ يَقُولُوا إِنَّا نَعْصَمُ
أَنَّا نَعْصَمُ أَنَّا نَعْصَمُ
أَنَّا نَعْصَمُ أَنَّا نَعْصَمُ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ فَاهْمِمْهُ الْفَرْجُ
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ فَاهْمِمْهُ الْفَرْجُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مُحَمَّدٌ

فَاطِمَةٌ

حَسَنٌ

اللَّهُ

فَاطِمَةٌ

حَسَنٌ

السَّلَامُ عَلَيْكَ

يَا مُحَمَّدُ مَنْظُومٌ

يَا مُحَمَّدُ فَاهْمِمْهُ الْفَرْجُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَنْهَا حَبَّ عَنْكُمْ لِأَنَّهُ جُنْ

اَهْلُ الْبَيْتِ وَرَطِيرِكَمْ تَعَظِّيْرَا صَرَقْ لَدْ لَعَلِيْ عَظِيْرَا

سیزدهم

العنوان

A decorative horizontal border at the bottom of the page featuring stylized green leaves and red flowers.

(ص)

سلام علیک یا ابا عاصیه

سلام عليك يا امير المؤمنين

حَمْلَةِ الدَّارِجَاتِ

سیدلاعیین

حُكْمُ الْمَدَارِجِ

شامل میر بزرگ

لِفْضَالِ الْبَشَّار

لِلْمُسَاءِ قِطْعَةٌ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيِّنَا

خدمات کامپیوتر سرعت

مرکز تخصصی تعمیرات کامپیوترا، چاپگر و دستگاههای خانگی

گروه امنیتی
قیامت دنیا
بین‌المللی

گروه امنیتی
علمگران ارشاد
عصر حاضر

دربارگاه
قدس کهای
مالی نیست

سرهای
قلمیان شهداء
زاویه عصیان

جهن و
ملک برآدمی
نوح مدینی

واقا
کیش قلوهون
نم است

بگذر ارقار گریه چون اجد ربه اران
کنسنگ ناله خیزد روز دادع یاران

مهاجر الى الله

طاهر العبد

وی اکبر آباد عزادار شد

مهاجر این روز کا دلایلی خدمات اپارن و اورنہ اور نہ است
کیون میں جن پیشمن عزیز من طاهر عذیبی در سکار
ت و همچوڑ و گرد لاما اهالی اکبر آباد من ھدو روی
لے ھو ھو این میتھا چور اصلیت غرفی می نہیں

کشت خورد
طباطبائی

برخاست
خون طبدهمه
علیان تریلا

کاشک اعطا
کنود اشم
کلشک اعطا

گرد ره
لایه سلطان
گربلا

رات هم
صلیقکردن
کوئیان

تووش
داشتند محبت
چهل کیلہ

عاشورا

کوی امامزاده چهارمین

لهم اکمل احیاء عدالتیم بذل فرشت
رلا حسین الی بن مسلم ای سیدالله

بایادیان الحسین
مشیر ایلان
مشی ای است
مشی ای ایلان
رسانی مشیر ایلان
بین بودن است
بین خانه ایلان

بایادیان

مشیر ایلان

مشی ای است

مشی ای ایلان

رسانی مشیر ایلان

بین بودن است

بین خانه ایلان

پیغمبر اشرف اولاد آدم است

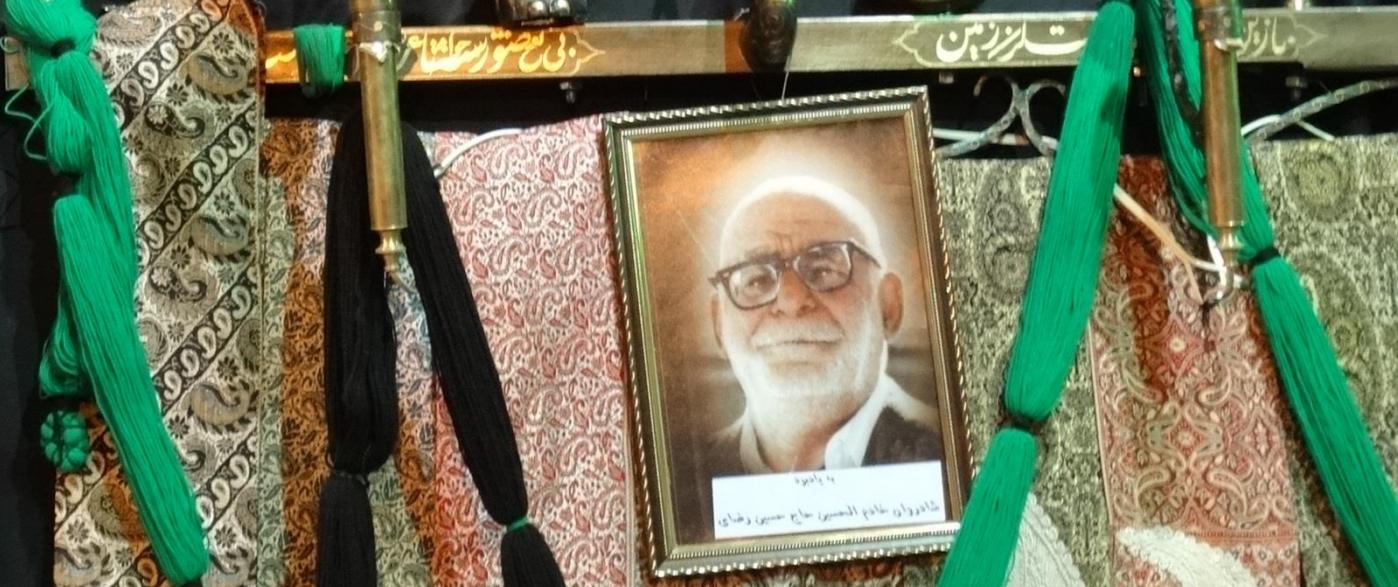
ابوالفضل
ابوالفضل

ابوالفضل

تجلیل از چهره های ماندگار و خدمتکاران ابا عبدالله الحسین(ع)
روحشان شاد و یادشان گرامی باشد

هیئت عزاداران حسینی امامزاده عبدالعزیز

چهره های ماندگار و خدمتکار به ابا عبد الله شهرستان شوشتر
روحشان شاد و یادشان گرامی باشد

آیت الله سید عبد السلام حاج شیخ بهاء الدین
شیرف آل طیب

حاج سید الشهداء
رئیس راهبهای شیعیان شیراز

هیئت عزاداران حسینی (ع) امام زاده عبد الله (ع) شوشتر

روحشان شاد و یادشان گرامی باشد

سردار حجت
شیخ بن یادی ارجمند

شیخ حسین محمدزاده
هیئت عزاداران حسینی (ع) امام زاده عبد الله (ع) شوشتر

معلم مخصوص رهبری سرمهد
مذاکره با آمریکا ممنوع است
DOWN WITH U.S.A

هیئت مجاز حضرت زهراء
روزمندگان اسلام

ویرمعظم انقلاب، حضرت آیت الله العظی خامنه‌ای:

زن در خانه مایه‌ی آرامش است؛ مایه‌ی آرامش داد، و مایه‌ی آرامش

امیر المؤمنین فرمود: اگر توانید مثل افطار کنید؛ امّا اگر نتوانید به من کمک کنید؛
چه خواهد بود؟ «پُرَعٌ»، با ورع خودتان از خانه، با اجرت شرکت کنید؛ اینها نیز می‌توانند
خواهش را از روی بدمان نباشند، نه اینکه خانه ادامه نداشته باشد.

مرگ بر اسرائیل
DOWN WITH ISRAEL

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ حَمْرَةِ مَرْدَقٍ

رَبِّكَاهُ صَلَوَاتُ زَنْجَانَ كَلَم

سامانه پامک هایت: ۱۰۰۱۳۵
www.razmande.com

الله ينصر و على اصحاب الحسين

ورثه خواهان

حسین (ع)

جرجی زیدان
Marbin استلا شهریار
Kurt Frishler

Hussein

جبران خلیل جبران
Edward Broun حافظ شیرازی
Edmon Razagh

أبو العلاء معربی Thomas Masaryk مهاتما گاندی سید جعفر شمیبی
الشیخ احمد بدر الدین حسون مولانا جلال الدین محمد بلخی
El Em. Boid

عبد الرحمن جلمه Will Durant ابن أبي الحدید

الشيخ عبد الباسط Charles Dickens

إقبال لاهوري Arman Reno
Eroling Washington

حمسن عصمان حمزہ

محفل رزمندگان اسلام

امیر شهیدی
ملک کریمی
سید جعفر
سید علی
سید علی
سید علی
سید علی
سید علی
سید علی

و پیکاری ستم دید

سازمان غذای

Husejniá v podobe pouličního stanu, Súšá, Irán, 2015

Husejnija hadždží Júsf, Jazd, Irán, 2015

Huseinija mešity al-Hakím, Isfahán, Irán, 2015

كَلَيْمَعَ عَاشُوا وَ كَلَاضِينَ

السلام عليك يا عبد الله

Huharanské obětování a rozdávání jídla a pití

Muharramské pochody

يا مختار
يا فاطمة
يا ابراهيم
هيئة
سيّد الشّهداء
تشریف بالسلام
للحجّاء وأهل البيت
والدفاع عن مذهبهم الحق
يا زين

يا عاصي

يا حسّن

Muḥarramský večer v Husejníji hadždží Júsufa, Jazd, Irán, 2015

Lod'ka *ahl al-bajt*, Ahwáz, Irán, 2015

Nahl – dřevěná konstrukce symbolizující Husejnův hrob

Ta^czíja - dramatizace Husajnové smrti, Baraghán, Irán, 2012

السلام عليك يا ابا عبد الله يا حسین ابن علی ايها الشهید يا ابن رسول الله

جهت پذیره صور

سلام بر سقای صحرای عط

يا ابو الفضل

سلام بر سقای صحرای عط

يا ابو الفضل

السلام عليك يا ابا عبد الله الحسين (ع)

هیئت جوانان قمربنی هاشم(ع) سیان طبق سال‌ها قبل مراسم تعزیه خوانی
یادواره شهدای گرانقدر روستای سیان با حضور اساتید تعزیه کشور
به مدت ۱۰ روز بزرگزاری نماید.

Plakát tačíje s portréty protagonistů a mučedníků, Irán, 2013

Muharramsaké rituály a násilí II. Irák

‘Ášúrá’ - pochod, al-Kádhimíjja, Bagdád, Irák, 2012

‘Ášúrá’ - pochod, Maðínat as-Saðr, Baðdáð, Irák, 2014

ولبسن الاكفار

علي من أحيانا انزعجوا

Ta'zija – Madīnat as-Sadr,
Bagdād, Irák, 2015

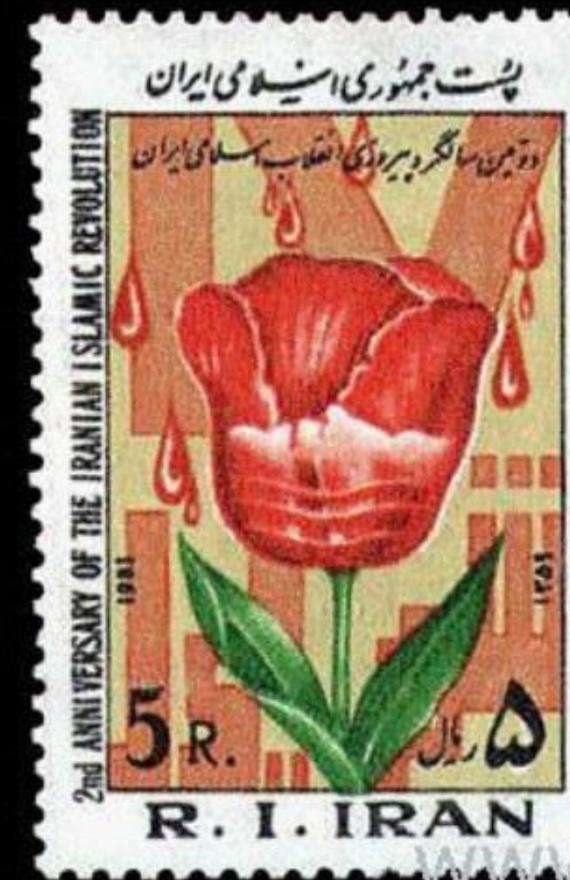

صبا

Mučednictví, násilí, politická ideologie a vizuální reprezentace I. Irán

www.IranStamp.com ©

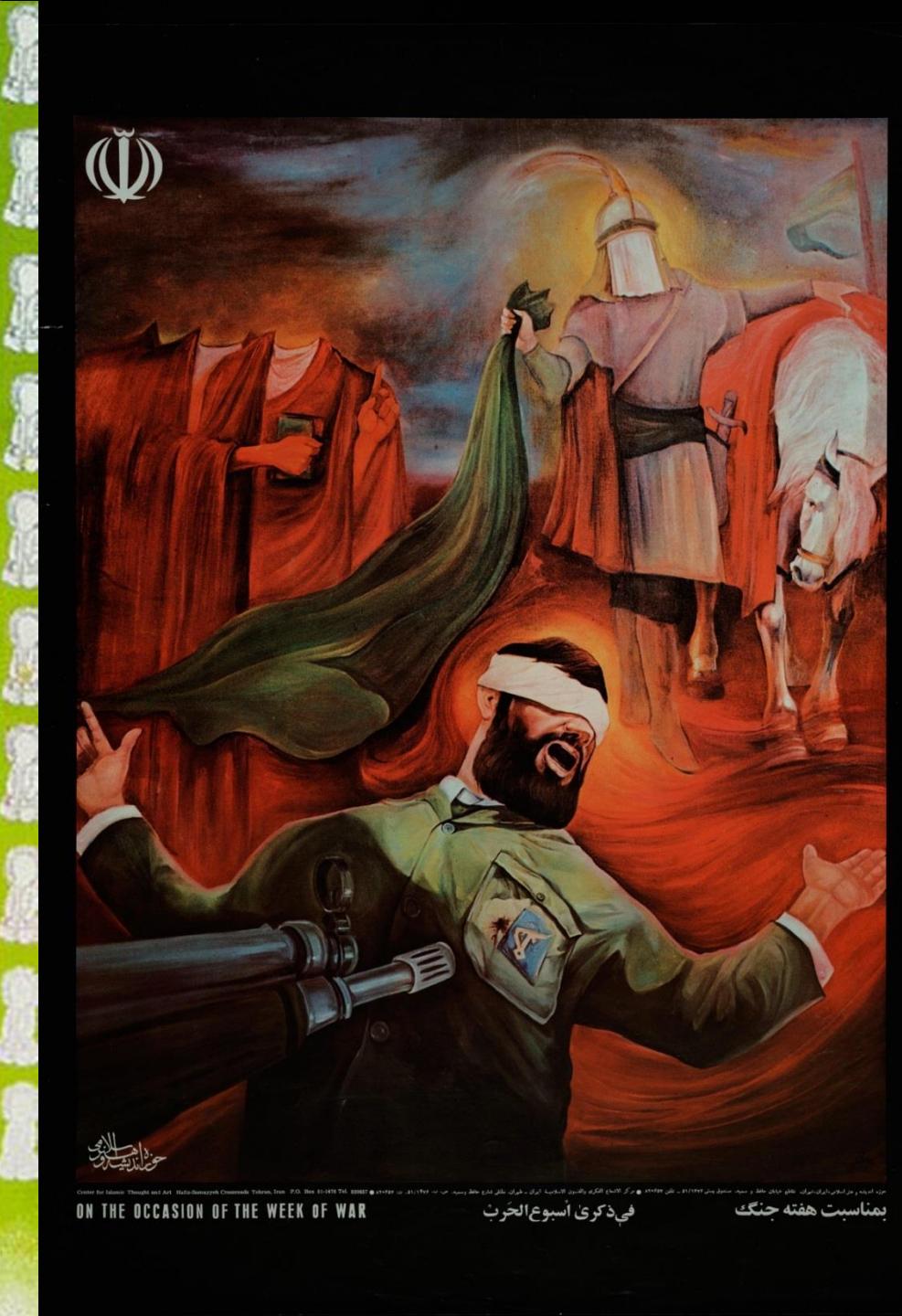

مركز الاعمال الفكري والفنون الإسلامية - طهران، إيران - مقر: شارع طه حسين، ٣٧ - تل: ٨٩٦٦٦٢ - فاكس: ٠٢٦١٧٦٥٠٠٠
في ذكرى أسبوع الحرب
ON THE OCCASION OF THE WEEK OF WAR

„Každý den
je ĉášúrá, každé
místo je Karbalá“
plakát s archetypální
postavou „hrdinu-
mučedníka-imáma“
Husajna v plné
zbroji

plakát
cca. 1980
autor: Kázem Chalípa

Pietà
marmor, 1498-1499
autor: Michelangelo
Buonarroti

„Iránská pietà“
plakát, cca. 1980
autor: Kázem Chalípa

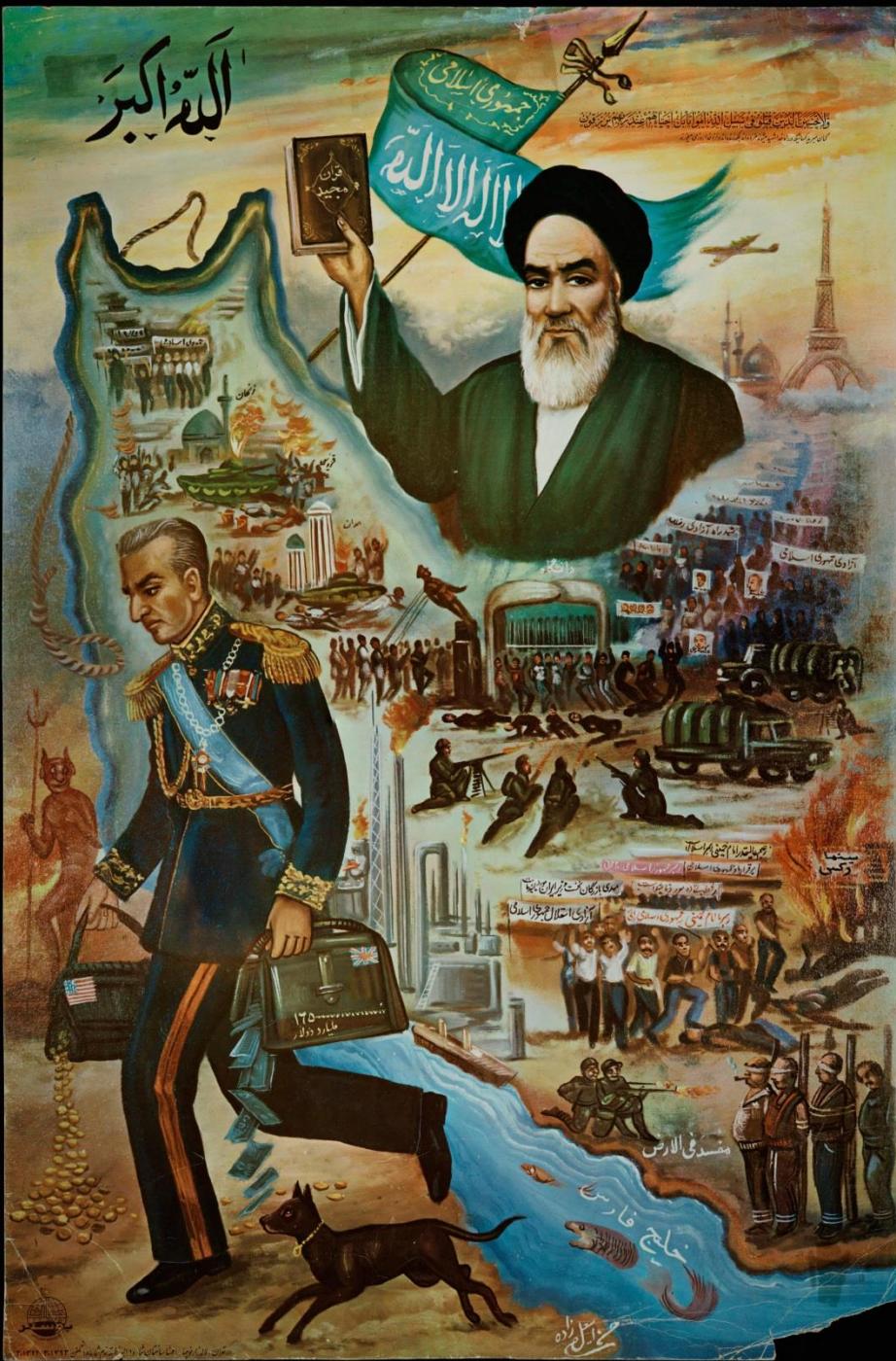
ON THE OCCASION OF
THE WEEK OF WAR

مركز الاتصال والرسالة الإسلامية - طهران - مطبعة نشر العطاء - ميدان طهران - 11511 - تلفون: 820657 - فاكس: 8214224

Narativní malba
o islámské revoluci

ajatolláh Rúcholláh
Chomejní v ruce
s Koránem a šáh Rezá
Pahláví jako opouští Irán
v duchu verše Koránu
(43:36), převádění d'áblem
a černým psem.

plakát
1980
autor: Hasan Esmáci zádeh

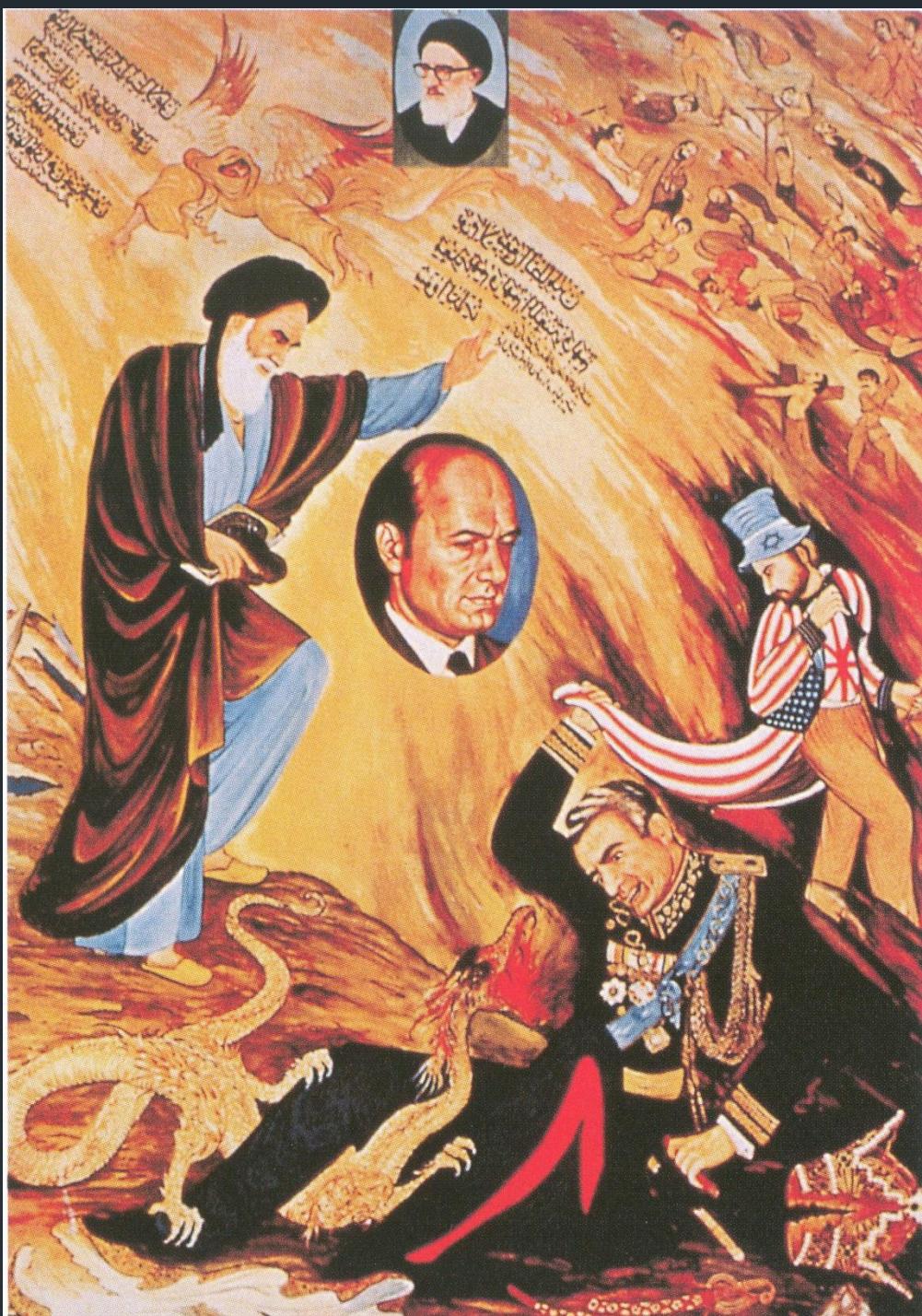
Narativní malba o islámské revoluci

ájatolláh Chomeji í přichází jako Mojžíš s verší Koránu a ohněm, šáh je zobrazený jako se snaží ukryt pod ochranu západu.

Portréty: ájatolláh Mahmúd Táleghání a ^cAlí Šarí^catí

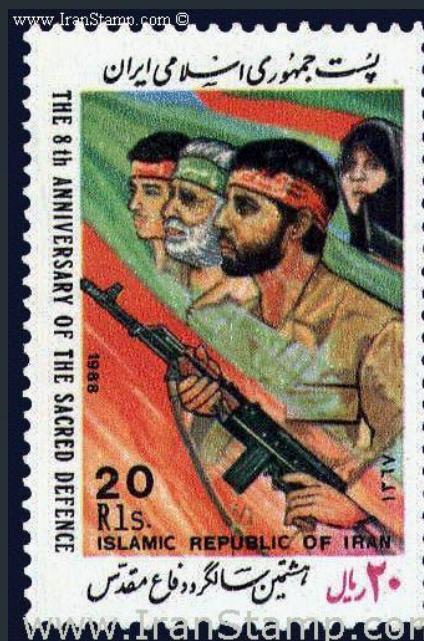
plagát

1979

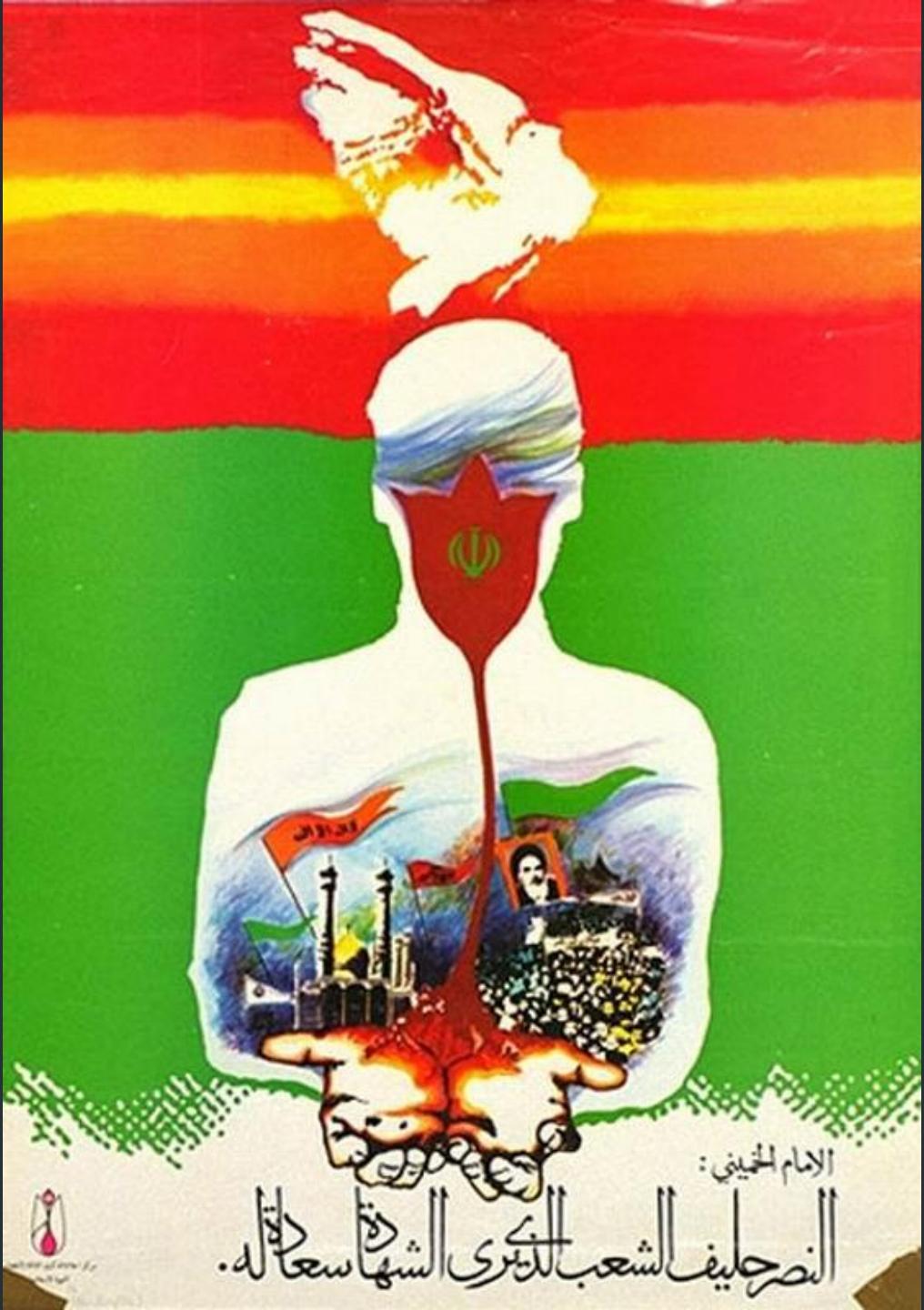
„Válka, válka
až do vítězství“

obraz inspirovaný
levicovou (severo-korejskou)
opozicí, plakát cca. 1980 a
známka 1988, autor:
Abolfadhl cAli

„Já rahbar“
důležitost pozice
žen v islámské
revoluci
fotografie 1979;
plakát cca. 1980;
známka 1985

Holub, tulipán,
mučedník

plakát s archetypem
mučedníka z jeho krvi
vyrostá tulipán jako
symbol mučednické
smrti, s obrazy
revoluce a hrobky
imáma Husajna
plakát
cca. 1980

Portréty
Chomejního
s „lokálními
mučedníky“

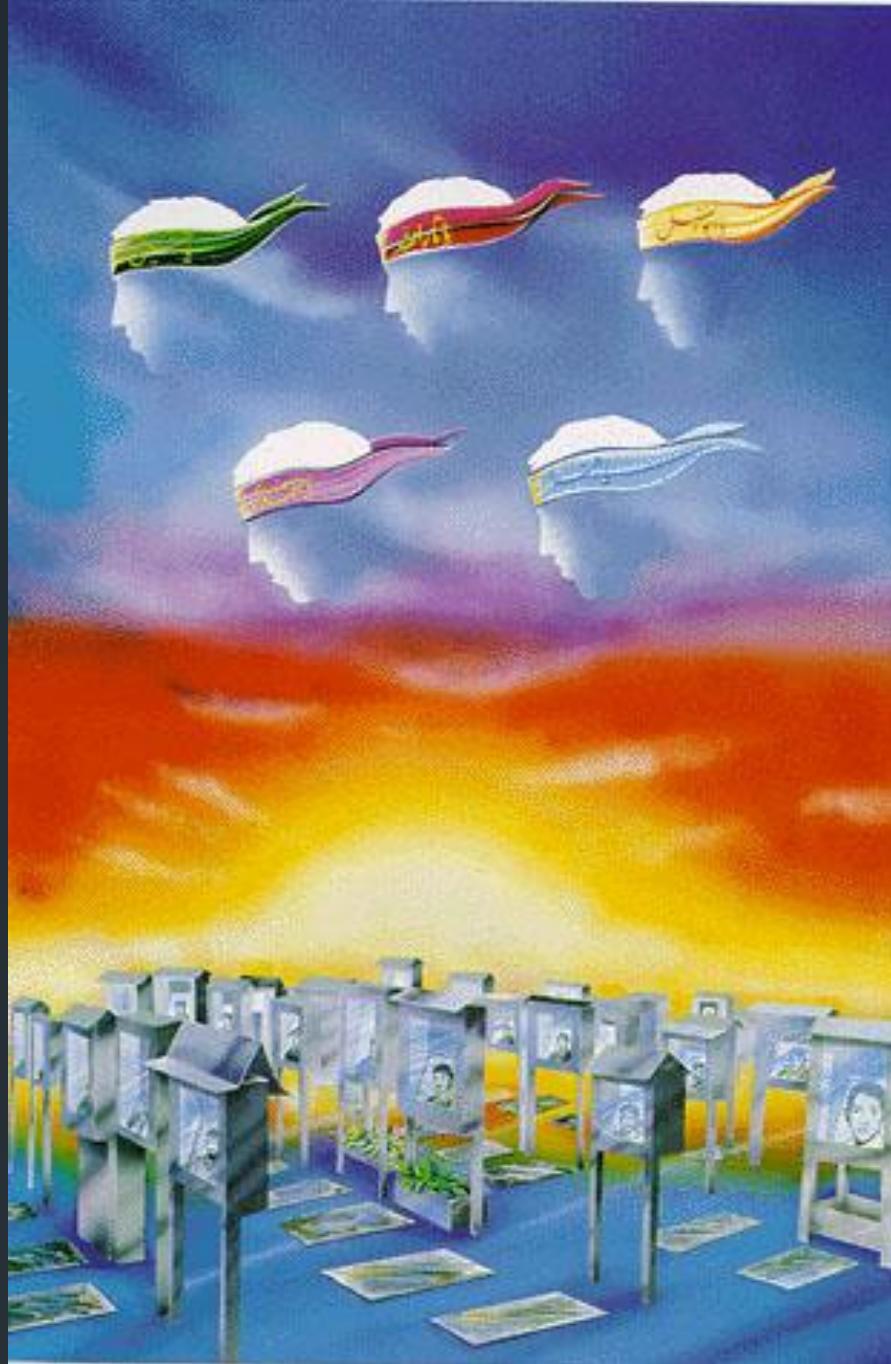
individualizace
portrétů
mučedníků,
lokál-patriotismus
v multietnickém
Iránu

nástěnná
malba
Kášán
2007

Nástěnné malby iránských mučedníků kteří zahynuli v syrské občanské válce, Šuštár, Irán, 2015

Hřbitov mučedníků
Golestán-e šohadá – Isfahán 2007
plakát cca. 1980

Muzeum mičedníků
s artefakty a
„uměleckými objekty“,
situovaný poblíž někdejšího
velvyslanectví USA
Teherán, 2007

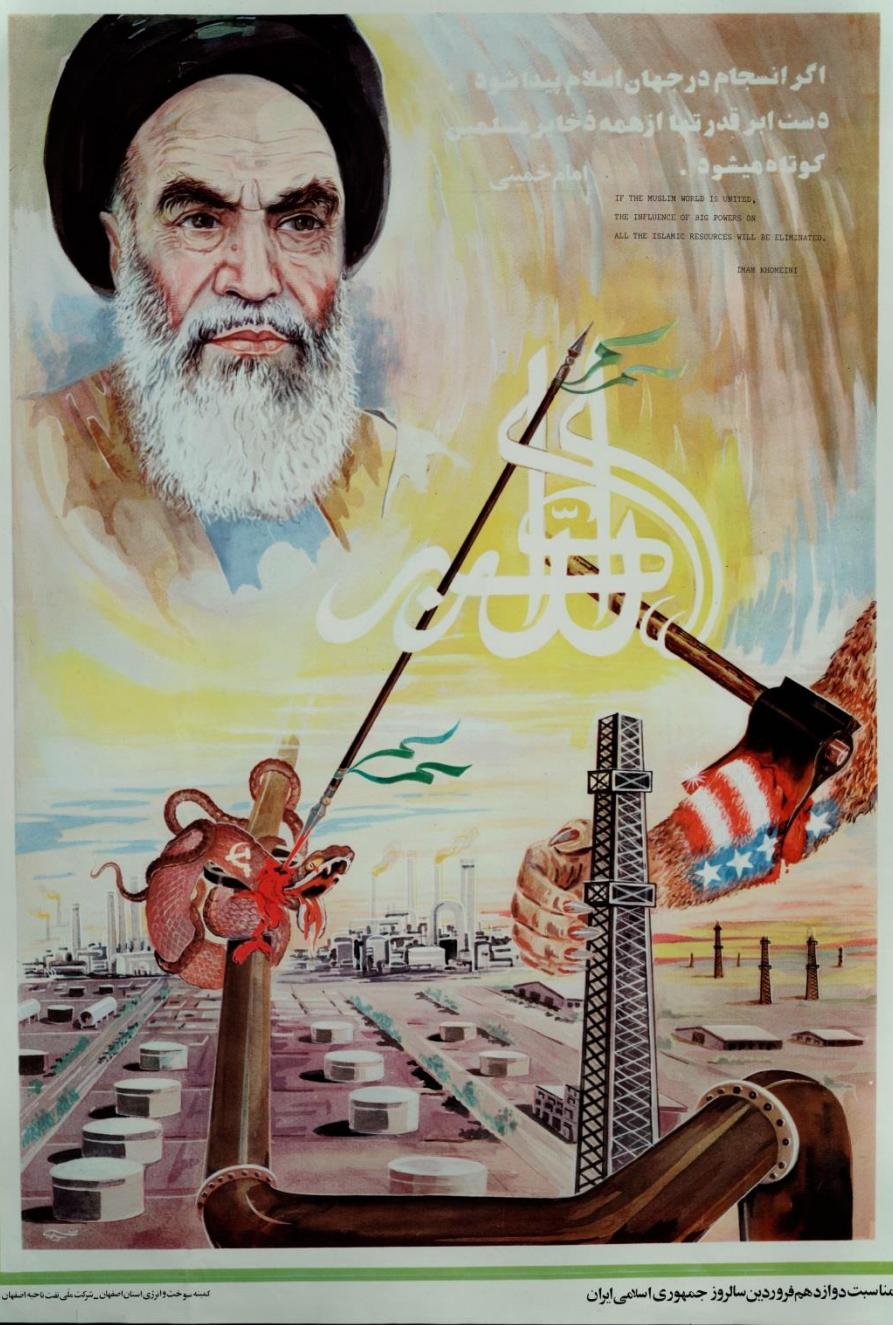

„Nepřítel“

Šáh so sásánovskou korunou na hlavě, kterou právě rozbíjí „rukou islámu“ a spalovaného ohněm. V brýlích vidí jenom svoje zájmy: peníze a sexualitu

plakát 1979
autor:
Dawúdzáde

*Chomejní a
demonizované podoby
amerického a
sovětského
imperialismu toužící
po iránské ropě
inspirace sovětskou
a nacistickou tvorbou
plakát,
cca. 1980*

قدس
لرآن طرف سیمه خاردار
غمگین و رذخه ها
نکامش را
چون دستمال حربی
تاجیمه هم دور سلامان بیاری
تلایزول عشق
تلاسته های قدوسیه
تکان می دهد

Démoni-zovaná
podoba Izraele
inspirace válečnou
spojeleckou a
nacistickou
propagandou
plagát, Irán
cca. 1980

Démontovaná podoba Saddáma Husajna – plakáty, Irán,
1983-1985, autoři: anonyum a Maďžid Qaderi

Mučednictví, násilí, politická ideologie a vizuální reprezentace II. Irák

velký ájatulláh sajjíd Muḥammad Muḥammad Sádiq as-Sadr
hudždžat al-islám sajjíd Muqtadá as-Sadr

Mahdího vojsko (Džajš al-mahdí) přejmenováni od r. 2008 na
Brigády slibuného dne (Liwá' al-jawm al-mawcíd), pak od r. 2014
na Falangy míru (Sirájá as-salám)

آتِ إن شاء الله

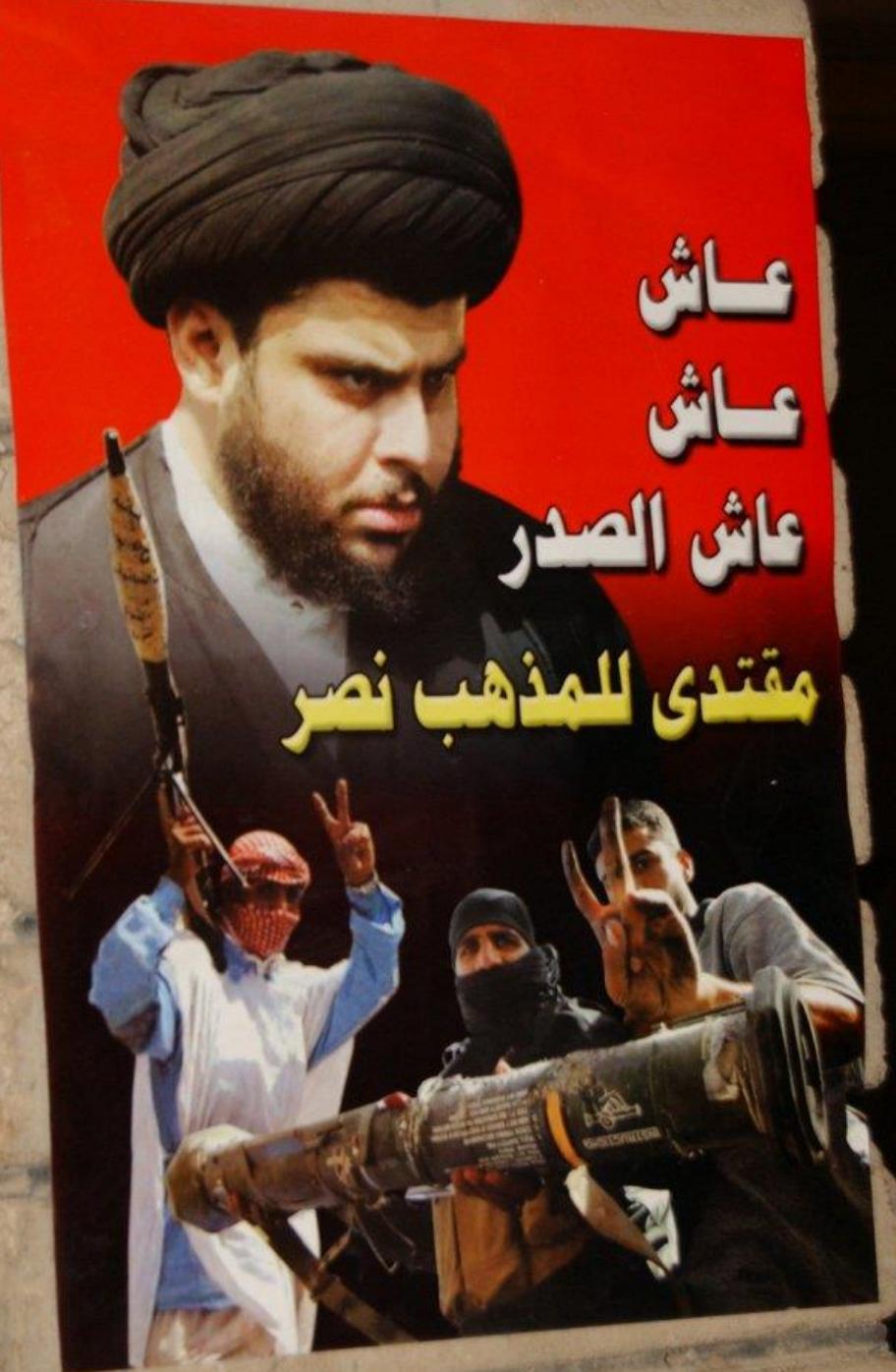
النصر

فوج الهبات الخاصة

السلام على شهداء الوطن والمقدسات السلام على شهداء سرايا السلام

ما زال بين رجاله صدر المدى موجود
بل مقتدى رمز المذاهب ولهاته المؤمن

فَرِحِينَ بِمَا أَنَّهُمْ اللَّهُ مِنْ فَحَضْلَهُ

سورة آل عمران، ١٧٠

شَهِيدُ الْجَهَادِ

الشهيد المسعود المحافظ يشير الجنائي شهيد الدفاع عن المقدسات

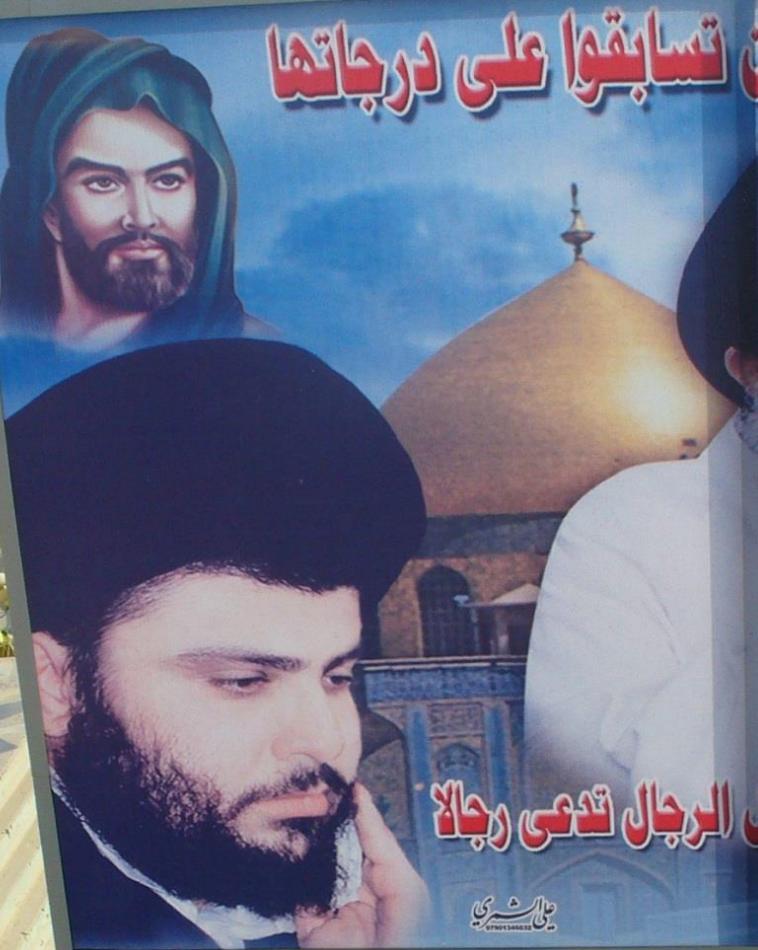

يَا عَبْدَ اللَّهِ الْأَصْبَحْ

الرَّاحِمُوُدُ الْمُسِيَّبُ
سَيِّدُ رَسُولِ الْعَابِرِينَ

كلم في الجنة ولكن تسابقوا على درجاتها

بِالشَّرِيف

الشيف حيدر مقتدى (ليمون)

مکان اولاد

ليس كل الرجال تدعى رجالاً

Hřbitov mučedníků - ozdobené hroby příslušníků
a bojovníků iráckých šíitských hnutí, Nadžaf, Irak, 2011

Závěry

- Násilí je integrální součástí šíitských muharramských rituálů
- Cílem násilí je identifikace s utrpením imáma Husajna a jeho druhů
- Násilí a rituál slouží rovněž politickým ideologiím
- Je určitý rozdíl mezi Iránem a Irákem

Literatura

- AGHAIE, Kamran Scot, *The Martyrs of Karbalā: Shi'i Symbols and Rituals in Modern Iran*, Seattle, University of Washington Press, 2004.
- CHELKOWSKI, Peter (ed.), *Ta'zieh - Ritual and Drama in Iran*, New York, New York University Press, 1979.
- CHELKOWSKI, Peter J. (ed.), *Eternal Performance: Taziyeh and Other Shiite Rituals*, New York, Seagull Books, 2010.
- CHELKOWSKI, P. J. & DABASHI, Hamid, *Staging a Revolution: The Art of Persuasion in the Islamic Republic of Iran*, New York, New York University Press, 1999.
- ČECH, Libor, *Muharramské rituální performance a koncept mučednictví v Íránu*, Pardubice, Univerzita Pardubice , 2010.
- ČECH, Libor, *Írán a kultura mučednictví: od zbožnosti k protestu*, Praha, Academia, 2016.
- FLASKERUD, Ingvild, *Visualizing Belief and Piety in Iranian Shiism*, London – New York, Continuum, 2012.
- MALEKPOUR, Jamshid, *The Islamic Drama: Ta'ziyah*, London, Frank Cass, 2004.